

- 1. Báthory István, somlyai (Szilágysomlyó, 1533 – Grodnó, 1586) erdélyi fejedelem által kiadott nemesség- és címeradomány Kávási Somogyi Gergely részére. Kelt: Varsó, 1582. július 6. (Pergamen, viasz, tinta, kézírás, festett. Tartalma: Latin nyelvű oklevél a fejedelem és Berzeviczy Márton (Berzevice, 1538 – Gdansk, 1596) erdélyi kancellár kézjegyével, zsinóron függő, enyhén sérült viaszpecséttel. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 326919. Proveniencia: Központi Antikvárium, 145. árverés 2017. december 1. 104. tétel) címen nyilvántartott levéltári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság Báthory István, somlyai (Szilágysomlyó, 1533 – Grodnó, 1586) erdélyi fejedelem által kiadott nemesség- és címeradomány kávási Somogyi Gergely részére. Kelt: Varsó, 1582. július 6. című oklevelet, a szakértői véleményt figyelembe véve, a magyar történelem, társadalom-, család-, hely-, és művészettörténet, valamint diplomatika kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan levéltári forrásának tekinti, ezért védetté nyilvánítását egyhangú szavazattal támogatja.*

- 2. Barcsay Ábrahám (Piski, 1742 – Csóra, 1806) levelezése feleségével, Bethlen Zsuzsannával, 18. század második fele, valamint francia nyelvű levelei Bánffy György (Piski, 1746 – Kolozsvár, 1822) erdélyi kormányzónak, 1783-1804 (50 db) (Papír, tinta, kézírás. Tartalma: Az 50 levélből 43 a házastársak közötti, 34-et Barcsay, 9-et pedig Bethlen Zsuzsanna írt 1789 és 1804 között. Ez idő alatt Barcsay 5 évig volt katona, részt vett a török háborúban is. Szinte válogatás nélkül közöl mindent: az érdektelennek tűnő, tábori eseményektől kezdve a háború aktuális állásáig. Figyelemre méltó a levelek személyes, mélyen bensőséges hangvétele. A levelezéshez tartozik még 7 db Barcsay által írt francia nyelvű levél, az 1783 és 1792 közötti időszakból. Címzettjük gróf Bánffy György császári és királyi kamarás, Erdély kormányzója, a Barcsay család rokona. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 300441. Proveniencia: Központi Antikvárium, 145. árverés 2017. december 1. 62. tétel) címen nyilvántartott levéltári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság a Barcsay Ábrahám (Piski, 1742 – Csóra, 1806) levelezése feleségével, Bethlen Zsuzsannával, 18. század második fele, valamint francia nyelvű levelei Bánffy György (Piski, 1746 – Kolozsvár, 1822) erdélyi kormányzónak, 1783-1804 (50 db) címen nyilvántartott dokumentumokat, amelyek a felvilágosodás meghatározó műfajának számító episztola irodalom magyarországi kezdeményezőjeként is, a felvilágosodás eszméi és a nemzeti ügy iránt elkötelezett költő fel nem dolgozott életrajzának és életművének kutatásához hiánypótló források, a szakvéleményt is figyelembe véve, a magyar és egyetemes irodalomtörténet, kultúrtörténet és társadalomtörténet kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan könyvtári dokumentumainak tekinti, ezért védett tárgye gyüttessé nyilvánításukat egyhangú szavazattal támogatja.*

- 3. Kazinczy Ferenc (Érsemjén, 1759 – Széphalom, 1831) autográf levele Beregszászi Pálhoz. Kelt: Széphalom, 1815. július 15. (3 p., papír, tinta, kézírás. Tartalma: A levél írója említést tesz Pesten történt találkozásokról, csak ez után tér át a nyelvi kérdésekre. Számos példát hoz nézetei alátámasztására, több szót igyekszik etimológiailag magyarázni, többnyire azonban rosszul. Emellett egy elméleti kérdésben is állást foglal: szerinte a szerzőnek**

*hatalma van a nyelv fölött, "az Író parantsolja hogy úgy legyen, 's úgy lesz". Ezzel szemben Beregszászi azt állítja, hogy a gyakorlat az úr a nyelvekben, semmiképpen sem az író ("Usus ergo dominatur in linguis, Scriptor nequaquam"). Végezetül pedig felmerül egy személyes szál is, ahol Kazinczy unokaöccséről, Istvánról esik szó. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 326925. Proveniencia: Központi Antikvárium, 145. árverés 2017. december 1. 67. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása*

*A KJB többségi állásfoglalása:*

*A Bizottság Kazinczy Ferenc (Érsemjén, 1759 – Széphalom, 1831) autográf levele Beregszászi Nagy Pálhoz. Kelt: Széphalom, 1815. július 15. című iratot, amely a nyelvújítási mozgalomnak, továbbá Kazinczy és Beregszászi Nagy Pál közötti nyelvészeti vita egyik legjelentősebb dokumentuma, és mindkét nyelvújító életművében egyedülálló, fontos forrás, a szakértői véleményt is figyelembe véve, a magyar irodalomtörténet, nyelvészet és művelődéstörténet kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan könyvtári forrásának tekinti, ezért védetté nyilvánítását többségi szavazattal támogatja.*

4. *Könyves Tóth Mihály (Debrecen, 1839 – Budapest, 1919) mérnök tervrajzai és egyéb, kapcsolódó dokumentumok, kb. 1870-1890 (Papír, pausz, ceruza, kézírás, színezett. Tartalma: A Szabadka-Zenta-Óbecse és Zenta-Horgos-Óbecse-Szeged helyi érdekű vasút teljes tervdokumentációja. Az összes állomás, állomásépület, melléképület, kiszolgálóegység részben színezett, kézzel rajzolt tervrajza 54 db nagyméretű kihajtható tablón. Köztük több méter hosszúak is, majdnem mind jó állapotban. Emellett számos más magyarországi vasútvonallal és vízügyi építménnyel kapcsolatos tervrajzok, kézzel írt költségvetések, minisztériumi előterjesztések, rajzok, dokumentációk, pl. a budapesti Körvasútról is. Több száz magyar és német nyelvű irat, nagyrészt jó állapotban. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 300485. Proveniencia: Darabanth Aukciósház, 29. nagyárverés 2018. május 19. 11295. tétel) címen nyilvántartott levéltári dokumentum védetté nyilvánítása*

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság a Bács-Bodrog Vármegyei Egyesült Hév Részvénytársaság iratanyaga. Könyves Tóth Mihály (Debrecen, 1839 – Budapest, 1919) mérnök tervrajzai és egyéb, kapcsolódó dokumentumok, kb. 1870-1890 címen nyilvántartott dokumentumokat, amelyek eredetileg a Bács-Bodrog Vármegyei Egyesült Hév Részvénytársaság iratanyagába tartoztak, és a Szabadka-Zenta-Óbecse és Zenta-horgos-Óbecse-Szeged helyi érdekű vasút építésének teljes tervdokumentációját tartalmazzák, a magyar gazdaság- és helytörténetre, valamint közlekedéstörténetre vonatkozó egyedülálló forrásnak tekinti, és – a szakvéleményt is figyelembe véve – a magyar kulturális örökség kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan levéltári dokumentumaként védett tárgye gyűjtéssé nyilvánítását egyhangú szavazattal támogatja.*

5. *Mikszáth Kálmán (Szklabonya, 1847 – Budapest, 1910) Toldy István (Pest, 1844 – Budapest, Ferencváros, 1879) "Anatole" című regényéhez írt autográf előszava. Keltezés nélkül. (4 p., papír, tinta, kézírás. Tartalma: A mű a Magyar Regényírók Képes Kiadása című sorozatban jelent meg, 1906-ban. Az 1904 és 1912 között napvilágot látott hatvan kötetet Mikszáth szerkesztette, valamint az előszókat is ő írta az egyes művekhez, egészen haláláig. A kézirat számos áthúzást és javítást tartalmaz. Feltehetőleg ez az első változat, a megjelent szöveggel ugyanis a javításokon túl is számos helyen eltérést mutat. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 327066. Proveniencia: Központi Antikvárium, 147. árverés 2018. június 1. 58. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása*

*A KJB egyhangú kérése az állásfoglalása kialakításához:*

*A Bizottság a Mikszáth Kálmán (Szklabonya, 1847 – Budapest, 1910) Toldy István (Pest, 1844 – Budapest, Ferencváros, 1879) "Anatole" című regényéhez írt autográf előszava. Keltezés nélkül címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása ügyében kialakítandó állásfoglaláshoz a szakvélemény kiegészítését kéri az alábbiakra vonatkozóan:*

- 1) *A mű filológiai elemzése és filológiai jelentőségének kifejtése.*
- 2) *A kézirat szövegének összevetése a Mikszáth Kálmán műveinek kritikai kiadásában megjelent szöveggel.*
- 3) *A kéziratnak és a műnek Mikszáth Kálmán életművében és szerkesztői munkásságában betöltött jelentősége.*

- 6. Móricz Zsigmond (Tiszacsécse, 1879 – Budapest, 1942) autográf levele Vértes O. József gyógypedagógusnak "Kedves jó Uram" megszólítással. Kelt: Budapest, 1908. december 18. (1. p., papír, tinta, kézírás. Tartalma: Az Ujság fejléces levélpapírján. A levél írója azt kérdezi, mikor küldje a novellát az Ifjusági Lapba. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 322356. Proveniencia: Központi Antikvárium, 139. árverés 2016. június 10. 76. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság Móricz Zsigmond (Tiszacsécse, 1879 – Budapest, 1942) autográf levele Vértes O. József gyógypedagógusnak "Kedves jó Uram" megszólítással. Kelt: Budapest, 1908. december 17. című kéziratot, amely a szerző ifjúsági irodalmi tematikájú írói munkásságának, és a korszak ifjúsági sajtójának története kutatásához használható forrás, a szakértői véleményt is figyelembe véve, az alacsonyabb forrásértéke miatt nem tekinti a magyar irodalomtörténet, sajtótörténet és Móricz Zsigmond életműve szempontjából kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan könyvtári forrásnak, ezért védetté nyilvánítását többségi szavazattal nem támogatja.*

- 7. Ady Endre (Érmindszent, 1877 – Budapest, 1919) autográf sorai egy képes levelezőlapon Kövendi Rózsikának és Piroskának Kunmadarasra címezve. Kelt: Matlárháza, 1910. július 27. (Papír, tinta, kézírás. Tartalma: Szövege: „Itt Matlárházán nincsen fekete zongora. Üdvözli ismeretlenül szerető Ady Endre bátyjuk.” A lapon a költő sorai fölött Ady Lajos és további tizenegy személy aláírása. A képeslapot egy tátrai üdülésről küldték. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 326933. Proveniencia: Krisztina Antikvárium, 43. árverés 2017. december 9. 149. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú kérése az állásfoglalása kialakításához:*

*A Bizottság az Ady Endre (Érmindszent, 1877 – Budapest, 1919) autográf sorai egy képes levelezőlapon Kövendi Rózsikának és Piroskának Kunmadarasra címezve. Kelt: Matlárháza, 1910. július 27. címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása ügyében kialakítandó állásfoglaláshoz a szakvélemény kiegészítését kéri az alábbiakra vonatkozóan:*

- 1) *A címzettek személyének és jelentőségének meghatározása.*
- 2) *Az aláíró személyek együttes jelenlétének jelentősége, és Adyval való kapcsolatuk jelentősége.*

- 3) *A képeslapot feladó személy meghatározása, illetve annak kifejtése, hogy Ady-e a képeslap feladója, az ő üzenete-e a képeslap szövege, vagy csupán ő is a társaság egyik tagjaként írta alá a lapot.*
- 4) *A kézirat jelentősége az Ady életművét feldolgozó kritikai kiadás szempontjából.*

8. **Ady Endre (Érmindszent, 1877 – Budapest, 1919) autográf levele Adának (Papír, tinta, kézírás. Keltezés nélkül, 1912 április után. Tartalma: Ady Endre 1912 tavaszán a Városmajor Szanatóriumában ismerkedett meg Bisztriczky Józsefné Csutak Valériával (1883-1960), akit Adának nevezett el. Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 322352. Proveniencia: Központi Antikvárium, 139. árverés 2016. június 10. 65. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB többségi állásfoglalása:*

*A Bizottság Ady Endre (Érmindszent, 1877 – Budapest, 1919) autográf levele Adának (Papír, tinta, kézírás. című kéziratot, amely eddig a kutatás számára ismeretlen és publikálatlan volt, és amelyet Ady a rá nagy hatást gyakorló, és 4 versét ihlető Adának írt, a költő életművének kutatásához egyedülálló forrásnak tekinti, továbbá a szakértői véleményt is figyelembe véve, a magyar irodalomtörténet és Ady Endre életére és életművére vonatkozó kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan könyvtári forrásnak tekinti, ezért védetté nyilvánítását többségi szavazattal támogatja. Továbbá a Bizottság azt javasolja a Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztálynak, hogy a szakvélemény kiegészítéseként kérje a szakértőtől a kézirat teljes átiratának a benyújtását.*

9. **Rippl-Rónai József (Kaposvár, 1861 – Kaposvár, 1927) autográf levelezőlapja Móricz Zsigmondnak címezve. Kelt: Isonzó, 1916. július 16. (Papír, ceruza, kézírás. Tartalma: Szövege: "Kedves jó Zsigám! Amint látod nem mehettem el Szurmay Kegyelmeshez - T. i. abban a hitben éltem, hogy most ott, inkább megzavarom a rendet, mint nem. Ide kértem beosztásomat. Kokoschka bécsi festővel vagyok együtt - igen jó társaságban - magyar katona tisztek közt. Kis feleséged kezeit csókolja szerető Józsid." A túloldalon az aláírás: „Kriegsmaler Rippl-Rónai Feldpost 228. Abschnitts Commando I.” Műtárgy-nyilvántartási azonosítószám: 322357. Proveniencia: Központi Antikvárium, 139. árverés 2016. június 10. 77. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság Rippl-Rónai József (Kaposvár, 1861 – Kaposvár, 1927) autográf levelezőlapja Móricz Zsigmondnak címezve. Kelt: Isonzó, 1916. július 16. című kéziratot, amely Rippl-Rónainak az olasz frontra érkezéséig (1916. július közepe) tartó időszak feltáratlan hónapjaira vonatkozó forrása, a szakértői véleményt is figyelembe véve, az alacsonyabb forrásértéke miatt nem tekinti a magyar társadalom-, művészet- és művelődéstörténet kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan forrásának, ezért védetté nyilvánítását egyhangú szavazattal nem támogatja.*

10. **Kalotaszeg című folyóirat. I. évfolyam (1912) 1-12. szám (Papír, nyomtatott. Tartalma: Képes hetilap. A rövid életű lap teljes sorozata. Több cikkben ceruzás megjegyzések és jelölések, ezek valószínűleg Kós Károlytól származnak. Korabeli félbőr kötése feltehetően Kós Károly munkája. Az eredeti, illusztrált borítók belekötve. Műtárgy-nyilvántartási**

**azonosítószám: 315071. Proveniencia: Központi Antikvárium, 135. árverés 2015. június 5. 67. tétel) címen nyilvántartott könyvtári dokumentum védetté nyilvánítása**

*A KJB egyhangú állásfoglalása:*

*A Bizottság a Kalotaszeg című folyóirat. I. évfolyam (1912) 1-12. szám. Szerkesztő: Kós Károly (Temesvár, 1883 – Kolozsvár, 1977) címen nyilvántartott dokumentumokat, amelyek az önálló erdélyi szellemiség létjogosultságát, a transzilvanizmus eszméjét hirdelve az erdélyi magyar tudományosságra és szellemi életre vonatkozó, közgyűjteményben sem elérhető egyedülálló, bibliofil értékkel is bíró források, a szakvéleményt is figyelembe véve, a magyar és egyetemes kultúr-, szellem és sajtótörténet, és ezen keresztül a kulturális örökség kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan könyvtári dokumentumainak tekinti, ezért védett tárgye gyűjtésé nyilvánításukat egyhangú szavazattal támogatja.*